

Nr 641.

Av herr **Christenson** i Malmö m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 255, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 255 har föreslagits en avsevärd skärpning av den indirekta beskattningen, en åtgärd som på sitt sätt måste anses vara ett starkt uttryck för det prekära ekonomiska läge, som vårt land befinner sig i. När det gäller denna indirekta beskattning är det givetvis mycket svårt att avväga vilka varor som böra extrabeskattas, och minst lika svårt är det att säga vad som är oundgängligen nödvändigt i vårt moderna samhälle och vad som sålunda rimligen kan anses böra komma in under extrabeskattningen.

I propositionen har förslag framlagts om bl. a. en ökning av den nuvarande varuskatten från 60 till 80 % av beskattningsvärdet för choklad och konfityrer. Dessa varor ha inte varit föremål för beskattning från statens sida förrän år 1941, då en varuskatt med 40 % infördes. Under år 1948 höjdes skatten ytterligare till 60 %.

En ändring av skattesatsen från nuvarande 60 till föreslagna 80 % innebär, att skatten ökas med $33\frac{1}{3}$ %. Denna skattehöjning kommer att helt slå igenom i konsumentpriserna. Dessa priser ha den 1 september i år måst höjas — enligt uppgift i propositionen — med i genomsnitt 15 % på grund av ökade råvarukostnader bl. a. å kakaoböner, och man kan vänta att en ytterligare justering uppåt kan bli nödvändig på grund av resultatet av kommande avtalsrörelser. Man kan under dessa förhållanden ställa den frågan, huru de nya konsumentpriser, som på nyåret framkomma, skola påverka totalomsättningen av choklad och konfityrer inom landet. Om höjningen av varuskatten till 80 % kommer till stånd, blir varuskattens andel i konsumentpriset cirka 35 % för styckevaror och cirka 33 % för varor, som säljas i lös vikt.

Det är i dagens läge knappast möjligt att ange, hur pass stor nedgången kan beräknas bli. Det är i varje fall ingalunda säkert, att den av kontrollstyrelsen gjorda beräkningen kommer att visa sig hållbar.

Under budgetåret 1948/49 inbragte varuskatten 117 milj. kr., medan den närmast följande budgetår minskade till 103 milj. kr. Orsaken till nedgången torde utan tvivel närmast vara att en högre skatteprocent togs ut. Med en ytterligare skärpning av skatten och därtill ytterligare höjda råvarukostnader

förefaller en konsumtionsminskning med 10 % vara alltför liten — och den beräknade skatteinkomsten på 140 milj. kr. alltför optimistisk.

Den kanske allvarligaste invändningen, som i synnerhet med de allt högre skattesatserna kan riktas emot varuskatten på choklad, är risken för uppkomsten av en omfattande tillverkning, som helt eller delvis undandras varus katt. Sedan råvarutillgången, främst då på socker, blivit fri, äro möjligheterna till en fullt effektiv kontroll över tillverkare av typen s. k. hemkokare mycket begränsade. Kontrollstyrelsen har i propositionen medgivit, att beträffande glasstillverkare föreligga sådana kontrolltekniska svårigheter, att man icke vågat sig på att föreslå en skattehöjning.

I konsumentkretsar anses icke t. ex. choklad vara en lyxvara, utan den betraktas allmänt som ett viktigt födoämne med högt kalorivärde, som kommer till användning inte minst inom de mindre penningstarka befolkningsgrupperna. En höjning av skatten innebär en stor orättvisa gentemot dessa.

En undersökning har visat, att barnrika hushåll med en taxerad årsinkomst understigande 6 000 kr. erlägga cirka 4 % å årsinkomsten för köp av chokladvaror, medan hushåll med en årsinkomst överstigande 12 000 kr. utgiva endast cirka 1 % av årsinkomsten för samma ändamål. Den övervägande delen av förbrukningen av chokladvaror faller alltså på familjer med sådant inkomstläge, där man knappast väntar sig att en så betydande del av inkomsten kan användas för inköp av varor med lyxkaraktär. Förklaringen härtill kan följaktligen endast vara den, att chokladvarorna inom de breda folklagren icke uppfattas såsom någon lyxvara utan där utgöra ett fullt naturligt tillskott till den dagliga kosten. En skattehöjning kan sålunda icke anses tillgodose synpunkten av social rättvisa.

Med hänsyn till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 255 i vad den gäller varor hänförliga till den till propositionen fogade varuförteckningen statistiskt nr 298—302.

Stockholm den 31 oktober 1950.

Carl Christenson,
Malmö.

Gottfr. Fröderberg.

Erik Strandh.